
19-20 marca 2021, konferencja online

Wykluczenie, partycypacja, inicjatywy

O społecznym i politycznym wymiarze aktywności obywatelskiej

STRESZCZENIA REFERATÓW

dr hab. Magdalena Środa, prof. UW

Zakład Etyki, Wydział Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego

O potrzebie moralności życia publicznego

Referat opiera się na tezie dotyczącej aksjologicznej i edukacyjnej różnicy między moralnością życia prywatnego i publicznego (gdzie występujemy zarówno w rolach zawodowych, jak i obywatelskich). Te dwie sfery związane są z różnymi zbiorami wartości i postaw, a także z odmiennymi systemami socjalizacji. W Polsce, z powodu przekonania o uniwersalności etyki (religijnej proveniencji), różnica ta jest niedostrzegana lub bagatelizowana. Stanowi to przyczynę niskiego kapitału społecznego, nikłej aktywności obywatelskiej i kruchych więzi wzajemnego zaufania. Pytanie: co zrobić, aby zmienić sytuację?

dr hab. Filip Ilkowski

Katedra Teorii Polityki i Myśli Politycznej, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych, Uniwersytetu Warszawskiego

Wykluczenie, dyskryminacja, wyzysk... – w poszukiwaniu porządku pojęciowego i podmiotowości z perspektywy emancypacyjnych ruchów społecznych

Wykluczenie, włączenie, dyskryminacja, partycypacja, wyzysk, marginalizacja, przywilej – to pojęcia obecne zarówno w potocznym, jak i w naukowym użyciu, często używane zamiennie w kontekście prób uchwycenia specyficznej (a jednocześnie niższej czy poniżonej) pozycji rozmaitych grup społecznych i prób zmiany tej sytuacji. Pojęcia te nie są jednak niewinne, neutralne, zawierając w sobie określony ogląd rzeczywistości społecznej, kierujący w różne strony z punktu widzenia tego, kto i jak ma być w stanie tej zmiany dokonać. W referacie podjęta zostanie próba uporządkowania tych pojęć w kontekście aktywności ruchów społecznych jako konfliktowych działań zbiorowych, samoidentyfikujących się jako ruchy emancypacyjne, oparte na grupach społecznych znajdujących się w tak czy inaczej rozumianej pozycji niższości i zniewolenia.

prof. dr hab. Krzysztof Jasiołkowski

Zakład Socjologii, Instytut Filozofii, Socjologii i Socjologii Ekonomicznej, Kolegium Ekonomiczno-Społeczne Szkoły Głównej Handlowej

Partycypacja polityczna w Polsce na tle państw Europy Środkowo-Wschodniej

Prezentacja wybranych wyników rankingu The Economist Democracy Index 2020 analizującego globalne tendencje polityczne w okresie pandemii koronawirusa. Najnowsza edycja tego renomowanego rankingu publikowanego od 2006 roku umożliwia długookresowe rozpatrywanie zmian w pięciu wymiarach ustrojowych. Na tym tle charakteryzowana jest partycypacja polityczna w Polsce, porównywana z innymi postkomunistycznymi państwami Unii Europejskiej.

dr Ewa Majewska

Współczesne praktyki solidarności. W stronę polityki transwersalnej

W moim wystąpieniu zamierzam skupić się na wybranych polskich ruchach społecznych i porównawczo zestawić ich strategie przekraczania hierarchii, nierówności i wykluczeń. Badając takie formacje, jak Strajk Kobiet, Widzialna Ręka czy Młodzieżowy Strajk dla Ziemi, chciałabym uwypuklić ich transwersalną formułę przechodzenia w poprzek klasycznych podziałów na miasto/wieś; instytucjonalność/oddolność czy Internet/real. Transwersalność ta czasem – jak w pandemii COVID-19 – jest wymuszona, niemniej pozwala przełamać dystynkcje często sztucznie ograniczające zasięg czy możliwości ruchów społecznych, jednocześnie otwierając na nowe, hybrydowe praktyki łączące strategie wcześniej nieosiągalne czy odrzucane. Pozwala to między innymi na zmianę myślenia o instytucjach, pomocy czy społecznej zmianie.

dr hab. Kazimierz Dziubka, prof. UW

Zakład Społeczeństwa Obywatelskiego, Instytut Politologii, Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego

Obywatel jako enaktywny podmiot poznający treści aksjonormatywnych wzorców podzielanego „my”

Wiodącym celem poznawczym i analitycznym jest przedstawienie nieredukcyjnego pojmowania oraz wyjaśniania pojęć używanych w studiach nad szeroko rozumianym obywatelstwem i obywatelskością. Za punkt wyjścia rozważań przyjęto enaktywistyczną teorię poznania i percepcji, zgodnie z którą iluzoryczne jest przekonanie o odgórnym zadekretowaniu zdolności do rozumienia przekonań, wartości i sensu podzielanego „my” obywateli. Podobnie, fałszywe założenie leży u podstaw interpretowania praktycznej doniosłości określonych norm, praktyk i instytucji obywatelskich z poziomu „semantycznego pustkowia” (Bauman) lub „widoku znikąd” (Nagel). Znaczenie „tego, co obywatelskie” wykuwa się bowiem w wyniku długotrwałego angażowania się podmiotu w odczytywanie i recepcję różnych perspektyw zawierających wiedzę propozycjonalną włącznie z jej relacjami logicznymi. Enaktywna teoria społeczeństwa obywatelskiego nie koncentruje się zatem na referowaniu wybranych postaw jako stałych elementów systemu konwencjonalnego, lecz dąży do uchwycenia podłoża i skutków sprzężeń zwrotnych między trzema formami aktywności

ludzkich podmiotów, tj. samoregulacji, doświadczeń sensomotorycznych oraz interakcji z fizycznymi i społecznymi cechami środowiska. Pomijanie lub ignorowanie ontogenetycznej roli dziedzicznych, organizmicznych i społeczno-kulturowych determinantów w powstawaniu i rozwoju konsensualnej przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego nosi piętno „błędu Kartezjusza”, polegającego na traktowaniu świadomości obywateli jako bezcielesnej substancji. Przedmiotem dociekań nie jest więc statyczny (statystyczny) opis bycia obywatelem *de nomine*, lecz zrozumienie i wyjaśnienie procesów warunkujących dynamizm „stawania się obywatelem”, czyli podmiotu zdolnego do odgrywania *de facto* sprawczej roli wobec siebie i otoczenia.

dr Jacek Ziobrowski

Zakład Filozofii, Instytut Filozofii, Socjologii i Socjologii Ekonomicznej, Kolegium Ekonomiczno-Społeczne Szkoły Głównej Handlowej

Inicjatywa obywatelska w Szwajcarii a sprawy polskie

Referat dotyczy szwajcarskiej demokracji bezpośredniej oraz możliwości przeniesienia szwajcarskich rozwiązań dotyczących inicjatywy obywatelskiej na grunt polski. Nakreślę specyficzne cechy demokracji szwajcarskiej odróżniające ją od innych demokratycznych systemów politycznych. Przedstawię zasady funkcjonowania inicjatywy obywatelskiej w Szwajcarii, zilustruję to funkcjonowanie odwołując się do historii inicjatyw dotyczących ograniczenia masowego napływu imigrantów, elastycznego wieku emerytalnego i zwiększenia liczby dni wolnych od pracy. Wskażę, czym różni się instytucja inicjatywy obywatelskiej w Polsce od inicjatywy obywatelskiej w Szwajcarii. Rozważę, jakie warunki musiałyby zostać spełnione, by inicjatywy obywatelskie przyczyniły się do znacznego polepszenia jakości polskiej demokracji.

Zbigniew Bujak

współzałożyciel NSZZ Solidarność, uczestnik rozmów „Okrągłego Stołu”

Porozumienie społeczne, czyli o istocie upodmiotowienia

Doświadczenie podmiotowości można i należy traktować jako wielką siłę społecznych zmian. W mojej ocenie, najpotężniejszą. Nie sposób wyjaśnić dynamiki i skali rozwoju państw euroatlantyckiego obszaru cywilizacyjnego, jeśli pominie się lub zbagatelizuje Prawo dwunastu tablic w antycznym Rzymie, *Magna Carta* czy Dwanaście artykułów z Memmingen. Wskazuję tu na porozumienia społeczne, które są spisane i podpisane przez konkretne osoby – uczestników zdarzeń. W historii naszego kraju też mamy, tak dawniej (artykuły henrykowskie), jak i współcześnie, porozumienia, które kształtują proces budowania systemu politycznego. Porozumienia sierpniowe z 1980 roku pozwalają wniknąć głęboko w istotę tego typu aktów, bo ich uczestnicy żyją. Ich świadectwo i świadectwo skali zmian, które nasze „Porozumienia” uruchomiły, jest wciąż żywym tworem, który możemy badać, zarazem w nim uczestnicząc. Postaram się wskazać najistotniejsze moim zdaniem elementy tego fenomenu społecznego i wnioski płynące z tego doświadczenia.

dr Michał Siermiński

Rewolucja „Solidarności” jako radykalne doświadczenie społecznej partycypacji

Rewolucja „Solidarności”, która wybuchła w Sierpniu '80, to jedno z najbardziej niezwykłych wydarzeń w historii Polski. Zygmunt Bauman miał rację pisząc, że żadną miarą nie przystawała ona „do tego wzoru przewrotów politycznych i ruchów politycznych w ogóle, jaki historia czasów nowożytnych kazała nam przyjąć za powszechnie obowiązujący”. W toku polskiej rewolucji doszło do podważenia „głębinowej” struktury społecznego systemu, tzn. „podział[ui] na klasy polityczne i klasy będące przedmiotami polityki, na rządzących i rządzonych, na twórców idei czy programów i ich adresatów”. Podczas mojego wystąpienia chciałbym spojrzeć na wydarzenia z lat 1980-1981 jako na niezwykle, absolutnie bezprecedensowe doświadczenie społecznej partycypacji – partycypacji rozumianej jako aktywne branie udziału w historycznych wypadkach, możliwość zabierania głosu, uczestniczenia we wspólnych działaniach i decyzjach. Postawię pytanie nie tylko o charakter owego doświadczenia, lecz także jego źródła oraz krótko- i długofalowe skutki.

prof. dr hab. Juliusz Gardawski

Zakład Socjologii Ekonomicznej, Instytut Filozofii, Socjologii i Socjologii Ekonomicznej, Kolegium Ekonomiczno-Społeczne Szkoły Głównej Handlowej

„Teraz nie ma się do kogo zwrócić”

Począwszy od 1980 roku podjęto socjologiczne badania poświęcone społecznym oczekiwaniom odnośnie dobrze urządzonej gospodarki. Te normatywne wizje rekonstruowali i analizowali m. in.: Lena Kolarska i Andrzej Rychard, Witold Morawski i Bogdan Cichomski, Leszek Gilejko i zespół. Oczekiwania układały się w obraz łączący instytucje kapitalistyczne (rynek, konkurencję) i socjalistyczne (egalitaryzm, bezpieczne stosunki pracy), co badacze oceniali często jako nierealistyczny obraz „dobrej gospodarki”. Przełom ustrojowy był w pierwszym okresie szokiem dla klasy pracowniczej, co pociągało w 1990 roku krótkotrwałe głębokie wycofanie poparcia dla zasad rynkowych, natomiast trwałe poczucie alienacji władzy, która okazała się niewrażliwa wobec interesów klasy pracowniczej, „porzuciła” ją. Mimo trwałego poczucia „porzucenia” Polacy pracujący zaakceptowali już w pierwszej połowie lat 90., chociaż w formie ograniczonej, zasady gospodarki rynkowej, jakkolwiek byli krytyczni wobec praktyki gospodarczej.

Karolina Dreszer-Smalec

Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych

Obywatelskie funkcje stowarzyszeń

Stowarzyszenie to organizacja społeczna powoływana przez grupę osób mających wspólne cele lub zainteresowania, które jednoczą się wokół projektów obejmujących różną tematykę: edukacji, ekologii czy spędzania czasu wolnego. To, co je cechuje, to dobrowolność i nastawienie na osiągnięcie wspólnego celu określonego przez ich członków. Stowarzyszenia, w całej swojej różnorodności, pełnią również wiele funkcji: społecznych, obywatelskich, kulturalnych czy demokratycznych. Stowarzyszenie jest z natury szkołą obywatelstwa, idealnym miejscem do nauki demokracji i wspólnego działania.

Globalny kryzys zdrowotny wstrząsnął naszym życiem, naszymi społeczeństwami, naszymi gospodarkami i naszymi demokracjami. Stan zagrożenia zdrowia umożliwił większości rządów europejskich uzyskanie wyjątkowych uprawnień. W wielu przypadkach środki mające zapewnić bezpieczeństwo szły w parze z ograniczaniem praw i wolności obywatelskich i zamykaniem przestrzeni publicznej. Czy prawidłowo prowadzony dialog obywatelski może mieć pozytywny wpływ na odbudowę państwa po kryzysie pandemii? Jaką rolę mogą odegrać organizacja pozarządowe we współtworzeniu polityk publicznych i ochronie przestrzeni obywatelskiej i wartości demokratycznych?

dr hab. Ewa Bielska, prof. UŚ

Instytut Pedagogiki, Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego

Opór jako komponent społeczeństwa obywatelskiego

Przedmiotem wystąpienia jest opór analizowany przez pryzmat paradygmatu (pojęć, teorii) obywatelskości. Poprzez nawiązanie do filozoficznych podstaw studiów nad oporem – myśli Marka Tulliusza Cyncerona, filozofii nieposłuszeństwa obywatelskiego (Henry'ego Davida Thoreau, Hanny Arendt), filozofii buntu Alberta Camus oraz filozofii wyzwolenia, a następnie poprzez odniesienie do socjologicznych ujęć obywatelstwa (Marii Ossowskiej, Piotra Sztompki) przedstawione zostaną perspektywy rozumienia pojęcia oporu oraz jego funkcje. Następnie w nawiązaniu do paradygmatu interseksjonalności przedstawiony zostanie kontekst współczesnych aktywności oporowych.

dr Sylwia Spurek

posłanka do Parlamentu Europejskiego

The Future is for Feminists and for Vegans

Politycy i polityczki nadal nie są świadomi tego, że katastrofa klimatyczna determinować będzie wszystkie możliwe polityki publiczne, klimat, bioróżnorodność, politykę społeczną, równość, finanse publiczne, zarządzanie miastami. Wszystkie te elementy ulegają i będą ulegać zmianom. W mojej działalności społecznej i politycznej pokazuję, w jak dużym stopniu dyskryminacja ze względu na płeć łączy się z tym, jak traktujemy zwierzęta. Kiedy mówię: *The future is for feminists and for vegans*, to podejmuję próbę otwierania debaty, przesuwania granic debaty dotyczącej społecznych i politycznych działań, których efektem jest wykluczanie, dyskryminacja, szowinizmy, nierówności. Dla mnie nie ma wątpliwości, że fundamentem nowoczesnych społeczeństw i państw jest nie tylko praworządność, ale przede wszystkim równość i ochrona każdego i każdej – bez względu na płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność czy pochodzenie i gatunek. To nie jest tylko kwestia słuszności, ale to się również opłaca. Porozmawiajmy o tym.

dr Tomasz Wyśłobocki

Zakład Literatury i Kultury Francuskiej, Instytut Filologii Romańskiej, Wydział Filologiczny
Uniwersytetu Wrocławskiego

*W cieniu wolności, równości i... gilotyny. Condorcet, Madame de Cambis, Olympe de
Gouges – nieusłyszane głosy w sprawie równouprawnienia kobiet*

Celem wystąpienia będzie omówienie trzech głosów w sprawie równouprawnienia Francuzek w kontekście uchwalenia w sierpniu 1789 przez deputowanych do Konstytuanty Deklaracji praw człowieka i obywatela i ogłoszenia, w roku 1791, pierwszej francuskiej ustawy zasadniczej. Choć w dokumentach tych wyraźnie zapisano, że „ludzie rodzą się i pozostają wolni i równi wobec prawa”, to równolegle francuscy legislatorzy postanowili odmówić kobietom praw wyborczych. Nie pozwolili im także piastować żadnych urzędów państwowych i stanowisk publicznych, usiłując wyeliminować je z życia politycznego i pozbawiając części przysługującym im – jako obywatelkom – praw.

dr hab. Justyna Nowotniak-Poręba, prof. SGH

Zakład Filozofii, Instytut Filozofii, Socjologii i Socjologii Ekonomicznej, Kolegium Ekonomiczno-
Społeczne Szkoły Głównej Handlowej

Giń patriarchalna ohydo!

Patriarchat zatruwa życie, zanieczyszcza świat fizycznie i moralnie. Uciska, co żywe, by się pokrzepić, zabawić, pocieszyć i pochwalić władzę. Z umiłowania dla istot zależnych, niesamodzielnych, wyznacza kobietom miejsca w swojej hierarchicznej strukturze. Dbą o to, by się nie zagubiły i by nie napadł ich ktoś obcy. Buduje specjalne konstrukcje, by dobrze te miejsca określić i obudować, tak by kobiety się nie pomyliły, dobrze trafiły i rozpoznały swoje miejsce. Omówię jedną z takich konstrukcji, jedno z przeznaczeń kobiety, nie byle jakie! Ponieważ nie wszystkie detale tego projektu do końca dopracowano, spróbuję go doszlifować.

dr hab. Michał Kozłowski, prof. UW

Zakład Historii Filozofii Nowożytnej, Wydział Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego

Błogosławiony fałszywy prestiż – Mahatma Gandhi i niedotykalni

Historyczno-socjologiczna analiza tekstu Mahatmy Gandhiego z 1936 roku *The Ideal Bhangi*. Tekst ten traktuję jako wzorcową ilustrację swoistego dyskursu politycznego polegającego na dystrybucji fałszywego prestiżu. To studium przypadku ma posłużyć do rekonstrukcji charakterystycznej dla strategii politycznej Gandhiego ekonomii wymiany symbolicznej w kategoriach zapożyczonych od Pierre'a Bourdieua. Prestiż, który dystrybuje Mahatma, jest co prawda prestiżem fałszywym, lecz jednocześnie dobrotliwym. Odróżnia go to w istotny sposób od ekonomii symbolicznej klasycznego populizmu.

dr Ewa Rosiak-Zięba

Zakład Filozofii, Instytut Filozofii, Socjologii i Socjologii Ekonomicznej, Kolegium Ekonomiczno-Społeczne Szkoły Głównej Handlowej

Epistemiczna eksploatacja?

Pojęcie „epistemicznej eksploatacji” (ang. *epistemic exploitation*), za Norą Berenstain, można objaśnić jako rodzaj sytuacji opresyjnej, w ramach której „osoby uprzywilejowane zmuszają osoby zmarginalizowane do wygłaszania wykładów (ang. *education*) lub przedstawiania wyjaśnień na temat charakteru ucisku, z którym się borykają”. Tytułowe wyrażenie jest już stosowane w literaturze przedmiotowej, głównie z kręgu myśli lewicowej, dotyczącej rozmaitych dyskryminowanych grup, w tym kobiet. Pojawiło się ono również m.in. w debacie publicznej wokół protestów w ramach Strajku Kobiet w Polsce w 2020 r. Występujący w nim termin „eksploatacja” (lub „wyzysk”), niezależnie od zaplecza teoretycznego czy kwestii słuszności wspomnianych protestów, może jednak nasuwać pewne wątpliwości. W ramach mojego wystąpienia chciałabym omówić niektóre z nich – z uwzględnieniem pewnych zagadnień z zakresu teorii argumentacji.

dr hab. Agnieszka Nogal, prof. UW

Zakład Filozofii Polityki, Wydział Filozofii Uniwersytetu Warszawskiego

Przemoc w dobie pandemii

W okresie pandemii ofiary przemocy doświadczają podwójnego rodzaju wykluczenia: z jednej strony są pozbawione fizycznej ochrony, z drugiej zaś – jak wszyscy – podlegają społecznej izolacji. Pierwszy rodzaj wykluczenia wiąże się z podziałem na to, co publiczne i prywatne. Ponieważ akty przemocy mają miejsce w sferze prywatnej, państwo jest niezdolne do skutecznego przeciwdziałania przemocy. Drugi rodzaj wykluczenia – odosobnienie – jest czynnikiem ryzyka wystąpienia zachowań o charakterze przemocowym. Warto więc w tej szczególnej sytuacji powrócić do podziału na to, co publiczne oraz prywatne, i zastanowić się nad sposobami jego przeformułowania.

dr Agnieszka Ziętek

Katedra Administracji Publicznej, Wydział Politologii i Dziennikarstwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

„Widzialna ręka” czy dystans społeczny? Społeczność akademicka wobec pandemii

W wystąpieniu podjęty zostanie problem wspólnoty lokalnej oraz jej specyficznego wymiaru – społeczności akademickiej – w kontekście sytuacji pandemii koronawirusa. Główny problem dotyczy stopnia zaangażowania przedstawicieli społeczności akademickiej w działania na rzecz wspólnoty lokalnej, w szczególności szeroko rozumiane działania o charakterze „pomocowym” i wspierającym. Wystąpienie oparte będzie na wynikach badań ilościowych zrealizowanych w grudniu 2020 roku.

Katarzyna Rakowska

Wydział Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego

Strajk nauczycieli – przebieg, sukcesy, porażki, skutki

W 2019 roku miał miejsce największy strajk po 1989 roku – strajk w edukacji. Prezentowany referat ma na celu odpowiedź na pytanie o przyczyny niepowodzenia strajku. W poszukiwaniu odpowiedzi na to pytanie wykorzystuję pojęcie siły przetargowej pracowników, jako koncepcji skupiającej się na wewnętrznych i zewnętrznych wpływach na pozycję związków zawodowych podczas konfliktu z pracodawcą lub władzą publiczną. W wystąpieniu przede wszystkim skupię się na zewnętrznych źródłach siły przetargowej, czyli na relacjach między strajkującymi, władzą i opinią publiczną z perspektywy związków zawodowych.

Badania nad przebiegiem strajku oparłam na wywiadach z nauczycielkami i nauczycielami biorącymi udział w strajku, komunikatach związków zawodowych i przedstawicieli władzy oraz doniesieniach prasowych. Główny cel badań ma wymiar praktyczny dla przyszłości ruchu związkowego w Polsce – wnioski badań koncentruję na przyszłości walk związkowych i lekcjach, jakie związki zawodowe mogą wyciągnąć z tego konfliktu na przyszłość.

dr Rafał Bakalarczyk

Instytut Polityki Senioralnej

*Marginalizacja opiekunów osób dorosłych i społeczne strategie
na rzecz jej przezwyciężania*

Na początku zostanie zarysowany problem marginalizacji społecznej osób opiekujących się bliskimi w dorosłym życiu. Problem zostanie ukazany tak w wymiarze ekonomicznym, jak i psychospołecznym. Na pierwszy z wymiarów składa się sytuacja dochodowa, deprivacja materialna oraz pozycja na rynku pracy, na drugi zaś kondycja psychofizyczna i możliwości uczestnictwa w społeczeństwie. Następnie omówione zostaną dotychczas stosowane strategie działania mające na celu przeciwdziałanie marginalizacji opiekunów. Strategie te pogrupowane zostaną w następujący sposób: 1) ruchy protestu wykluczonych opiekunów niepełnosprawnych osób dorosłych (aktywne zwłaszcza w latach 2013-2015); 2) strategie indywidualnej walki o swoje prawa w drodze sądowej (wyraźne zwłaszcza po 2017 roku); 3) organizacje i grupy wsparcia, samopomocy i samoorganizacji dla opiekunów; 4) działania organizacji pomocowych i rzecznich, np. w ramach kampanii perswazyjnych i informacyjnych; 5) udział w konsultacjach organizowanych przez podmioty polityki publicznej; 6) współdziałanie rzecznicze wspólnie z instytucjami publicznymi, przede wszystkim Rzecznikiem Praw Obywatelskich. Prezentacja wraz z powstałym na jej bazie artykułem będzie miała na celu dostarczenie swoistej mapy różnych rodzajów i kierunków działań, których kontynuacja lub modyfikacja może okazać się pomocna w przeciwdziałaniu marginalizacji tej (i nie tylko tej) grupy społecznej. Autor będzie próbował nie tylko przedstawić dotychczasowe ścieżki działania, ale też wstępnie ocenić ich skuteczność oraz dotychczas ujawnione ograniczenia i bariery ich skuteczności.

dr Joanna Felczak

Katedra Polityki Społecznej, Instytut Gospodarstwa Społecznego, Kolegium Ekonomiczno-Społeczne Szkoły Głównej Handlowej

Oddolne strategie przeciwdziałania (dalszemu) wykluczeniu byłych skazanych i ich rodzin

Kara więzienia jest postrzegana jako stygmatyzująca dla skazanego i dla jego rodziny. Instytucje nie zauważają problemów dzieci osób pozbawionych wolności. Natomiast osoby samotne opuszczające zakłady karne mają wielowymiarowe potrzeby, a zakres pomocy udzielanej instytucjonalnie jest często niewystarczający. Działania integrujące obejmujące byłych skazanych powinny być holistyczne – wpływać na warunki życia, kształtować relacje społeczne, włączać skazanego i jego rodzinę w system wymiany społecznej i prowadzić do przemiany postaw. Przedmiotem planowanego wystąpienia jest z jednej strony analiza readaptacyjnych potrzeb skazanych i ich rodzin, a z drugiej – sposób działania organizacji pozarządowych wyspecjalizowanych w niesieniu im pomocy i wykonywaniu dozorów probacyjnych. Szczególnym przykładem objętym analizą będzie działalność Małopolskiego Stowarzyszenia Probacja organizującego szereg inicjatyw skierowanych do skazanych i ich rodzin.

dr hab. Grzegorz Szulczewski, prof. SGH

Zakład Filozofii, Instytut Filozofii, Socjologii i Socjologii Ekonomicznej, Kolegium Ekonomiczno-Społeczne Szkoły Głównej Handlowej

Pandemia a wolności obywatelskie w ujęciu liberalizmu

W latach 1918-1919 przez kontynent europejski przetoczyła się epidemia grypy hiszpanki. Doświadczane wtedy ograniczenia wolności obywatelskich stały się tematem rozważań liberałów. Chodziło o legitymizację działań państwa. Friedrich August von Hayek nie tylko stworzył oryginalną, liberalną koncepcję państwa, ale starał się sformułować warunki, pod którymi państwo jest uprawnione do ograniczenia praw obywatelskich. Czy jego wskazania mogą stać się pomocne obecnie, w dobie pandemii wywołanej wirusem COVID-19? To pytanie wydaje się ważne dzisiaj, w momencie słabnącego poparcia dla restrykcyjnej polityki państw EU.